

SKÖTSELPLAN FÖR

EKENSBERGS NATURRESERVAT

EMMABODA KOMMUN, KALMAR LÄN

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: SKOGSVÅRDSSTYRELSEN

EKENSBERGS NATURRESERVAT

SKÖTSELPLAN

FÖRORD

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för dispositionen och skötseln av naturvårdsobjekt. Planens inriktning bestäms av ändamålet med naturvårdsobjektet och de föreskrifter som meddelats i beslutet. Den består av två delar; en plandel samt en allmän beskrivning av området.

Till grund för skötselplanen har legat ett förslag som varit på remiss till markägare, berörda myndigheter och lokala idéella föreningar.

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. Översyn av skötselplaner bör dock ske med intervaller om ca tio år.

PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1. Övergripande mål

Målet för skötseln skall vara att

- bevara eller utveckla områdets naturvärden
- underlätta allmänhetens tillträde till området

1.2. Generella riktlinjer och åtgärder

Kulturpräglade områden

Målet är att hålla kulturmarken fortsatt öppen.

Skogsmark

Målet är att genom naturvårdsinriktad skogsskötsel bibehålla och främja områdets lövskogskaraktär, samtidigt som områdets fauna gynnas. Naturvårdsinriktad skötsel av skogen innebär bland annat att kalavverkning undviks till förmån för sådana småskaliga metoder som utvecklad gallring eller blädning. Ett högt artantal skall eftersträvas i träd- och buskskikten samtidigt som ädla lövträd gynnas.

Följande hänsyn skall tagas vid alla eventuella skogsbruksåtgärder:

- lämna lövkärret för fri utveckling
- spara stående eller liggande gamla träd även efter att de har dött
- spara boträd som exempelvis asp
- spara bärande träd och buskar såsom hassel
- undvika att kapa döda grenar från levande lövträd och låta stubbar, grenar och kvistar av lövträd ligga kvar.

Disposition och skötsel av byggnader

Invid torrtoaletten finns ett mindre skjul uppfört. För tillsyn och underhåll av detta svarar markägaren.

1.3. Områdesindelningar och skötsel

Skötselområde 1 (0.8 ha)

Beskrivning: Ädellövskog med varierande tätt krontäcke, bestående av ask, bok, ek, lind och lönn. I delen norr om diket och i delen söder om parkeringen finns rikligt med lindrösen. Fältskiktet är varierande av lågörttyp och smalbladig grästyp. Området har en väl utvecklad våraspekt med vitsippa och blåsippa. I den södra delen förekommer storrams.

Mål: Ädellövskog.

Skötsel: Naturvårdsinriktat skogsbruk. Den trädgårdsgård som utgör gräns för reservatet i den södra delen ska hållas i gott skick.

Prioritet: 3

Skötselområde 2 (0.7 ha)

Beskrivning: Före detta åkermark som i dag hävdas genom slätter. Fältskiktet består framförallt av friskäng av rödvenstyp. Även vitsippa och blåsippa förekommer. Inom den norra åkerytan finns några lindrösen som stått ohamlade sedan lång tid tillbaka. En smal bård av framförallt björk och al förekommer längs sjökanten.

Mål: Området ska hållas i kontinuerlig hävd och bevaras öppet.

Skötsel: Slätter. Slättern kan även fortsättningsvis ske med gräsklippare. Sly skall röjas bort.

Prioritet: 1

Skötselområde 3 (0.8 ha)

Beskrivning: Blandlövskog med asp, björk, ek och enstaka gran. I områdets södra del förekommer en del äldre, bredkroniga ekar. Fältskiktet är omväxlande av smalbladig grästyp och blåbärstyp.

Mål: Blandlövskog.

Skötsel: Naturvårdsinriktat skogsbruk. Gran gallras bort.

Prioritet: 2

Skötselområde 4 (1.3 ha)

Beskrivning: Området består i norra delen av en blandlövskog med asp, björk, bok, ek och enstaka gran i det övre trädskiktet. Området har en kraftig underväxt av yngre bok, varför området är under utveckling mot bokskog. Fältskiktet är varierande av blåbärstyp och fältskiktslös typ.

I södra delen utgörs området av ett lövkärr med framförallt björk men även ek på högre, torrare partier. Buskskiktet består av pors. Fältskiktet är av starr-fräkentyp medan det östligaste partiet av kärret domineras av vass.

Mål: Bokdominerad blandlövsskog i områdets norra del. Lövkärr i södra delen av området.

Skötsel: Naturvårdsinriktat skogsbruk. Boken ska gynnas i den norra delen av området. Lövkärret lämnas för fri utveckling.

Prioritet: 3

2. ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN

2.1. Övergripande mål

Planeringen för allmänheten ska inriktas på att underlätta tillträdet till reservatet.

2.2. Tillgänglighet

Beskrivning

Reservatet kan lätt nås med privat fordon genom att från väg 120 ta av mot Ekensberg. Parkeringsplats finns iordningsställd i reservatets södra del. Ett lågt träräcke skärmar av denna mot den öppna marken.

Åtgärd

Ingen ändring av befintliga förhållanden. Parkeringsplats och träräcke ska underhållas.

2.3. Friluftsanordningar

Beskrivning

En parkeringsplats finns i reservatets södra del. Invid denna finns torrtoalett samt brygga iordningsställda. I den södra gräsmarken finns två rastplatser med bord och bänkar. En stig leder runt reservatet, med de blötaste partierna spångade. En enklare eldplats är belägen invid stigen i reservatets nordöstra hörn.

Åtgärd

Enklare sittplatser bör anordnas kring eldplatsen.

Prioritet: 2

I övrigt inga ändringar av befintliga förhållanden.

Spänger, brygga, rastplatser och torrtoalett ska underhållas. Kommunen svarar för underhåll av torrtoalett.

2.4. Renhållning

Beskrivning

Soptunnor finns uppställda, dels vid parkeringen, dels invid eldplatsen i reservatets

nordöstra hörn.

Åtgärd

Soptunnan invid eldplatsen bör på grund av bristande användning och svårigheterna till rationell tömning tas bort. För tömning av soptunnor svarar kommunen.

2.5. Information

Beskrivning

En informationstavla finns uppsatt vid infarten till reservatet.

Åtgärd

Ingen ändring av befintliga förhållanden.

3. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsynen av reservatet.

4. DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Dokumentation av utförda åtgärder ska utföras och rapporteras till länsstyrelsen. Denna ska sedan ligga till grund för ett bedömningsunderlag inför framtida åtgärder.

5. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Naturvårdsförvaltaren skall årligen redovisa utförda åtgärder på särskild blankett till länsstyrelsen.

ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Naturreservatets namn:	Ekensberg
Beslutsdatum:	1970-01-07
Kommun:	Emmaboda
Socken:	Långasjö
Fastighet:	Ekeboryd 1:7
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget vid sjön Törn, ca 3.5 km sydost om Långasjö samhälle. Topografiska kartbladet 4FSO Ekonomiska kartbladet 4F 4g
Area:	Ca 3.6 ha
Markägare:	Långasjö sockens Hembygds och Fornminnesförening
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län

2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT RESERVATSFÖRESKRIFTER

2.1. Grund för beslutet

I reservatsbeslutet heter det följande:

"Syftet med reservatet är att bevara en vacker kulturpräglad naturtyp ävensom att bevara allmänhetens möjligheter att i den mån värden och skötseln så medger, vistas inom området."

2.2. Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares förfoganderätt över området.

Utöver vad i lag och författning är föreskrivet skall gälla förbud att

1. uppföra nybyggnad
2. utan länsstyrelsens tillstånd ändra befintlig byggnad för att tillgodose ett väsentligen annat ändamål än det vartill byggnaden tidigare varit använd
3. framdraga ledningar
4. använda taggtråd till hägnader
5. göra ingrepp i vegetationen utan överenskommelse med förvaltaren.

B. Föreskrifter enligt 9 § angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägaren liksom annan sakägare förpliktigas att tåla att - i enlighet med skötselplanen för området - åtgärder vidtages för tillgodoseende av ändamålet med reservatsbildningen såsom gallring, röjning och slåtter, anordnande av parkeringsplats, sanitära anordningar, spångar, utmärkning av området o dyl.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen angående vad allmänheten har att iakttaga inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar skall förbud gälla att

1. förstöra eller skada fast föremål eller ytbildning
2. fälla träd och buskar, bryta kvistar och grenar eller på annat sätt skada vegetationen, exempelvis genom blomplockning eller uppgrävning av växter
3. störa djurlivet, exempelvis genom att från nära håll fotografera fågelbo
4. släppa hund eller katt lös inom området
5. uppställa husvagn eller att utan markägarens eller naturvårdsförvaltarens medgivande tälta
6. uppgöra eld på annan än anvisad plats
7. på störande sätt använda radio, grammofon, bandspelare o dyl
8. parkera på andra än därför avsedda platser.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av området m m.

1. Naturvårdsförvaltare är skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län i samråd med markägaren och kommunen.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa denna skötselplan. Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1. Naturförhållanden

3.1.1. Geologi

Berggrunden i området utgörs av Smålandsgranit. Jordarten är dels morän, dels isälvsmaterial. Isälvs materialet utgör en föga framträdande del av Salebodaåsen.

3.1.2. Vegetation

Vegetationen i området kan indelas i fyra huvudgrupper; öppen gräsmark, ädellövskog, blandlövskog och björkbevuxet kärr.

Den öppna gräsmarken utgörs av före detta åker som i dagsläget sköts genom slätter. Fältskiktet består av framförallt friskäng av rödvenstyp. Även vitsippa och blåsippa förekommer.

Ädellövskogen består i trädskiktet av ask, bok, ek, lind och lönn. Fältskiktet varierar mellan lågörttyp och smalbladig grästyp. Området har en väl utvecklad våraspekt med vitsippa och blåsippa. Storräms förekommer i den sydvästra delen.

Blandlövskogen består av asp, björk, bok, ek och gran i trädskiktet. Fältskiktet är omväxlande av lågörttyp, smalbladig grästyp och blåbärstyp. I det nordöstra området förekommer även mark utan fältskikt.

Kärret är dominerat av björk i trädskiktet medan fältskiktet är av starr-fräkentyp. Vass dominerar närmast sjön.

3.2. Kulturhistoriska förhållanden

Vid tiden för enskiftet, år 1826, bestod området av åkrar, slätterängar och betesmarker. Åkermarken var belägen i ett stråk från södra delen av området mot nordväst. I denna del finns även i dag lindrösen, d v s odlingsrösen med lind. Dessa lindrösen kan sägas vara typiska för det steniga Småland och då i synnerhet för den östra delen av landskapet. Vid ängsbruket hamlades bland annat lind för att ge vinterfoder åt djuren. När åkrar sedermera togs upp i ängen, högs lindens ned för att ge mer ljus åt grödan. De stenar som bröts upp för att möjliggöra plöjning, lades därvid upp emot stubben. Lindens förmåga att skjuta stubbskott gjorde det, för att

bibehålla ett bra ljusförhållande, nödvändigt att såga av skotten invid basen omkring vart tionde år. Samtidigt erhöles ett bra vinterfoder.

Slätterängarna var belägna i den centrala delen av området, den så kallade Sjöängen, medan betesmarkerna låg i den nordöstra delen och väster om åkermarken.

Hävden av området har successivt kommit att upphöra. Större delen av den ursprungliga åkermarken brukades fortfarande vid tiden för andra världskriget, medan de övriga delarna av området hade ett relativt glest trädsikt med ek. Detta tyder på att ängsmarken sedan relativt lång tid tillbaka använts som betesmark. Vid mitten av sjuttioalet hade trädsiktet slutit sig ytterligare.

Sedan reservatsbildningen har den före detta åkermarken hävdats genom slätter.

3.3. Markanvändning

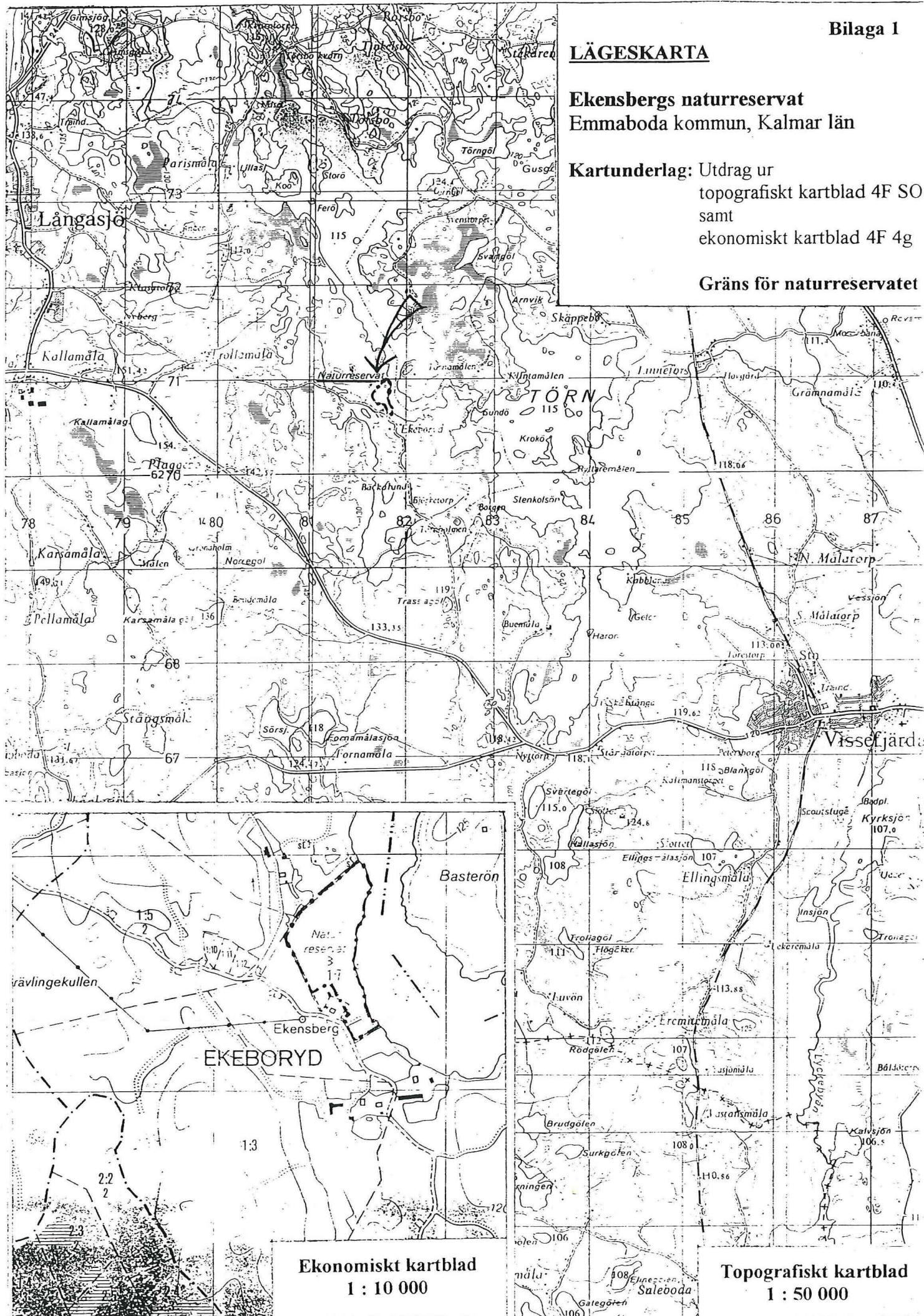
Den öppna gräsmarken slåtrats årligen. Delvis sker detta med gräsklippare.

LÄGESKARTA

Ekensbergs naturreservat
Emmaboda kommun, Kalmar län

Kartunderlag: Utdrag ur
topografiskt kartblad 4F SO
samt
ekonomiskt kartblad 4F 4g

Gräns för naturreservatet

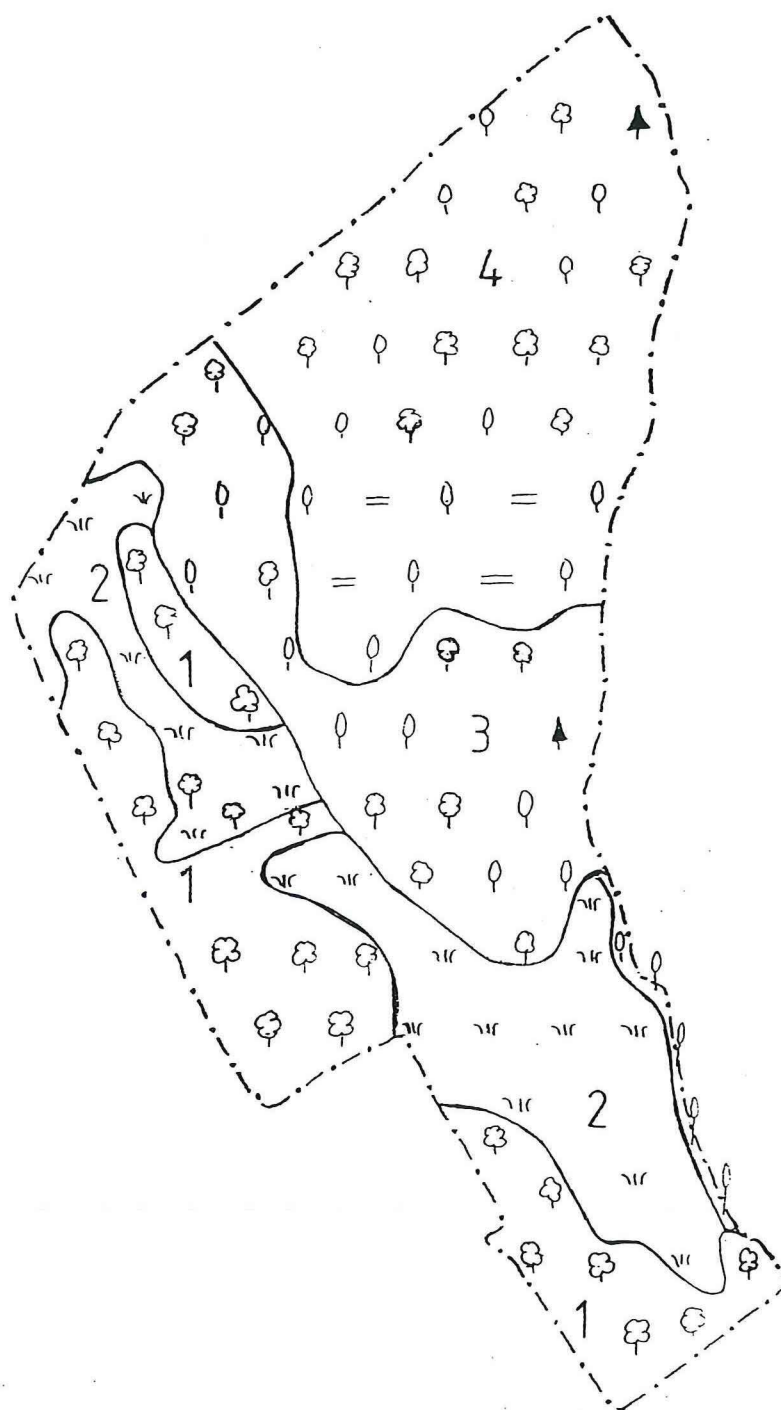

Ekonomiskt kartblad
1 : 10 000

Topografiskt kartblad
1 : 50 000

SKÖTSELPLANEKARTA 1

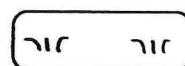
Ekensbergs naturreservat
Emmaboda kommun, Kalmar län

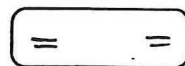
--- Gräns för naturreservatet

— Gräns för skötselområde

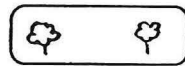
1 Skötselområdesnummer

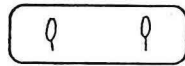
Gräsmark

Kärr

Ädellövträd

Triviallövnträd

Barrträd

0 20 40 60 m

SKÖTSELPLANEKARTA 2

Ekensbergs naturreservat
Emmaboda kommun, Kalmar län

